

ประเพณีลอยกระทง

นำเสนอเมื่อ : 29 ต.ค. 2551

ลอยกระทง ประเพณีอันงดงามของไทย

ปีนี้ วันลอยกระทง ตรงกับ วันพุธ ที่ 12 พฤศจิกายน 2551.....

วันลอยกระทง เป็นวันสำคัญวันหนึ่งของชาวไทย ส่วนใหญ่ ตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 ตามปฏิทินจันทรคติไทย หรือเดือนยี่ (เดือนที่ 2) ตามปฏิทินจันทรคติลานนา “มักจะ” ตกอยู่ในราวเดือนพฤศจิกายน ตามปฏิทินสุริยคติ ประเพณีนี้กำหนดขึ้นเพื่อเป็นการสะเดาะเคราะห์ และขอขมาต่อพระแม่คงคา บางหลักฐานเชื่อว่า เป็นการบูชารอยพระพุทธบาท ที่ริมฝั่งแม่น้ำนัมทามหานที และบางหลักฐานก็ว่าเป็นการบูชาพระอุปคุตอรหันต์ หรือพระมหาสาวก สำหรับประเทศไทย ประเพณีลอยกระทงได้กำหนดจัดในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณที่ติดกับแม่น้ำ ลำคลอง หรือแหล่งน้ำต่าง ๆ ซึ่งแต่ละพื้นที่ก็จะมีเอกลักษณ์ที่น่าสนใจแตกต่างกันไป

ในวันลอยกระทง ผู้คนจะพากันทำ “กระทง” จากวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ตบแต่งเป็นรูปคล้ายดอกบัวบาน ปักธูปเทียน และนิยมตัดเล็บ เสนมผม หรือใส่เหรียญกษาปณ์ลงไปในกระทง แลวนำไปลอยในสายน้ำ (ในพื้นที่ติดทะเล ก็นิยมลอยกระทงริมฝั่งทะเล) เชื่อว่าเป็นการลอยเคราะห์ไป นอกจากนี้ยังเชื่อว่าการลอยกระทงเป็นการบูชาพระแม่คงคาด้วย

ประวัติวันลอยกระทง

เดิมเชื่อกันว่าประเพณีลอยกระทง **เริ่มมีมาแต่สมัยสุโขทัย ในรัชสมัยพ่อขุนรามคำแหง** โดยมี **นางนพมาศ** เป็นผู้ประดิษฐ์กระทงขึ้นครั้งแรก โดยแต่เดิมเรียกว่า **พิธีจองเปรียง** ที่ลอยเทียนประทีป และนางนพมาศได้นำดอกโคทม ซึ่งเป็นดอกบัวที่บานเฉพาะวันเพ็ญเดือนสิบสองมาใส่เทียนประทีป แต่ปัจจุบันมีหลักฐานว่าไม่น่าจะเก่ากว่าสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดยอ้างอิงหลักฐานจากภาพจิตรกรรมการสร้างกระทงแบบต่างๆ ใน **สมัยรัชกาลที่ 3**

ปัจจุบันวันลอยกระทงเป็นเทศกาลที่สำคัญของไทย ที่มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศมาเที่ยวปีละมากๆ ทั้งนี้ในช่วงเวลาดังกล่าวมักจะเป็นช่วงต้นฤดูหนาว และมีอากาศดี

ในวันลอยกระทง ยังนิยมจัดประกวดนางงาม เรียกว่า **“นางนพมาศ”**

ความเชื่อเกี่ยวกับวันลอยกระทง

- เป็นการขอขมาพระแม่คงคา ที่มนุษย์ได้ใช้น้ำ ได้ดื่มกินน้ำ รวมไปถึงการทิ้งสิ่งปฏิกูลต่างๆ ลงในแม่น้ำ

- เป็นการสักการะรอยพระพุทธรูป
ที่พระพุทธเจ้าทรงได้ประทับรอยพระบาทไว้หาดทรายแม่น้ำนัมมทานที ในประเทศอินเดีย

- เป็นการลอยความทุกข์ ความโศกเศร้าถึงโรคภัยต่างๆ ให้ลอยไปกับแม่น้ำ

- ชาวไทยในภาคเหนือมีความเชื่อว่า การลอยกระทงเป็นการบูชาพระอุปคุต ตามตำนานเล่าว่า
พระอุปคุตทรงสามารถปราบพญามารได้

ประเพณีในแต่ละท้องถิ่น

ภาคเหนือตอนบน นิยมทำโคมลอย เรียกว่า “ลอยโคม” หรือ “ว่าวชม” หรือ “ว่าวควัน”
ทำจากผ้าบางๆ แล้วสูมควันข้างใต้ให้ลอยขึ้นไปในอากาศอย่างบอลลูน ประเพณีของชาวเหนือนี้เรียกว่า “ยี่เป็ง”
หมายถึงการทำบุญในวันเพ็ญเดือนยี่ (ซึ่งนับวันตามแบบล้านนา ตรงกับวันเพ็ญเดือนสิบสองในแบบไทย)

จังหวัดตาก จะลอยกระทงขนาดเล็กทยอยเรียงรายไปเป็นสาย เรียกว่า “กระทงสาย”

จังหวัดสุโขทัย ขบวนแห่โคมชักโคมแขวน **การเล่นพลุดะไล ไฟพะเนียง**

ภาคอีสาน จะตกแต่งเรือแล้วประดับไฟ เป็นรูปต่างๆ เรียกว่า “ไหลเรือไฟ”

กรุงเทพฯ จะมี **งานภูเขาทอง** เป็นรูปแบบงานวัด เฉลิมฉลองราว7-10วัน ก่อนงานลอยกระทง
และจบลงในช่วงหลังวันลอยกระทง

ภาคใต้ อย่างที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาก็มีการจัดงานอย่างยิ่งใหญ่ นอกจากนั้น ในจังหวัดอื่นๆ
ก็จะจัดงานวันลอยกระทงด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้ในแต่ละท้องถิ่นยังอาจมีประเพณีลอยกระทงที่แตกต่างกันไป
แล้วแต่สภาพท้องถิ่นและสืบทอดต่อกันเรื่อยมา

“เพลง รำวงวันลอยกระทง”

วันเพ็ญเดือนสิบสอง น้ำก็นองเต็มตลิ่ง

พวกเราทั้งหลายชายหญิง

สนุกกันจริง วันลอยกระทง

ลอย ลอยกระทง ลอย ลอยกระทง

ลอยกระทงกันแล้ว

ขอเชิญน้องแก้วออกมารำวง

รำวงวันลอยกระทง รำวงวันลอยกระทง

บุญจะส่งให้เราสุขใจ บุญจะส่งให้เราสุขใจ

วันเพ็ญเดือนสิบสอง น้ำก็นองเต็มตลิ่ง

พวกเราทั้งหลายชายหญิง

สนุกกันจริง วันลอยกระทง

ลอย ลอยกระทง ลอย ลอยกระทง

ลอยกระทงกันแล้ว

ขอเชิญน้องแก้วออกมารำวง.....

รำวงวันลอยกระทง รำวงวันลอยกระทง

บุญจะส่งให้เราสุขใจ บุญจะส่งให้เราสุขใจ.

ขอขอบคุณ ที่มา..loikrathong.net , ททท.

.....ศุภรัชณี คุณานุกวัฒน์